

Kanttekeningen bij LIRA/UPC

Citeerwijze: R.J.F. Wigman, Kanttekeningen bij LIRA/UPC c.s., IE-Forum.nl IEF 14391.

Ik verleen je hierbij het recht om morgen met mijn auto - wanneer die klaar is in de garage - naar Groningen te rijden. Lijkt mij helder Nederlands: ik verleen je vandaag het recht om morgen met mijn auto naar Groningen te gaan: je mag de auto niet vandaag en niet overmorgen gebruiken en je mag er – morgen – ook niet mee naar Maastricht, je mag er ook niet mee rijden als hij niet klaar is. Het is qua Nederlands en qua juridische inhoud wezenlijk anders dan "ik zal je morgen, zodra mijn auto klaar is, het recht verlenen om alsdan met mijn auto naar Groningen te rijden".¹ Bovenstaand onderscheid heeft de rechtbank Amsterdam miskend in het vonnis van 27 augustus 2014 inzake LIRA/UPC)².

Voor diegenen die minder bekend zijn met de problematiek een korte uitleg over de rechtsvraag die in deze zaak speelde. Filmscenarioschrijvers zijn op grond van artikel 45a Aw medemaker van een filmwerk. Op grond van artikel 45d worden de makers van een filmwerk vermoed hun exploitatierechten aan de producent van het filmwerk te hebben overgedragen behoudens andersluidende overeenkomst tussen maker en producent. Scenaristen hebben vaak op voorhand bepaalde rechten overgedragen aan hun collectieve beheersorganisatie (de LIRA). Dat betreft zowel rechten op het door die schrijvers geschreven scenario, als rechten op het, naar dat scenario gemaakte, filmwerk. De vraag is nu of die overdracht bij voorbaat aan de LIRA voorgeaat op het wettelijk vermoeden van overdracht van artikel 45d.³

Het standpunt van de rechtbank is kort weergegeven dat artikel 45d Aw. zich niet verzet tegen overdracht van het auteursrecht aan een derde, ongeacht of sprake is van

¹ Meer juridisch: ik kan vandaag een vruchtgebruik vestigen ten behoeve van een ander en waarin is bepaald dat de vruchten van het te bouwen huis pas vanaf voltooiing van het huis aan die ander toekomen, ik kan dat vruchtgebruik natuurlijk ook pas vestigen wanneer het huis voltooid is. De datum van vestiging van het vruchtgebruik verschilt.

² Rechtbank Amsterdam 27 augustus 2014, [IEF 14143](#) (Stichting LIRA tegen UPC c.s. en RODAP)

³ geen discussie bestaat er over het feit dat wettelijke vergoedingsaanpakken niet behoren tot het vermoeden van overdracht: thuishopie, leenrecht en kabelretransmissiegelden – al zou ook daar anders over kunnen worden gedacht, zie rechtsoverweging 24 van het arrest Uradex (HvJ EU, 1 juni 2006, C-169/05, [IEF 2142](#) (Uradex)).

een schriftelijk van artikel 45d Aw. afwijkend beding tussen maker en producent.

De rechtbank motiveert haar standpunt door te stellen dat de overdracht volgens artikel 45d Aw., de overdracht aan de producent, pas wordt geacht te hebben plaatsgevonden wanneer het filmwerk vertoningsgereed is (het "in artikel 45c Aw. bedoelde tijdstip"), terwijl de overdracht aan de LIRA reeds daarvoor heeft plaatsgevonden.

In artikel 45d Aw. staat letterlijk "worden vermoed te hebben overgedragen om vanaf het in art 45c bedoelde tijdstip etc." er staat niet "worden vermoed vanaf het in artikel 45c bedoelde tijdstip te hebben overgedragen om etc."

Ik zelf heb artikel 45d steeds zo uitgelegd dat bedoeld is dat de rechten die aan de producent vermoed worden te zijn overgedragen (slechts) de exploitatierechten op het voltooide filmwerk betreffen, maar dat de overdracht op voorhand heeft plaatsgevonden.

Ook de wetgever heeft m.i. niets anders gewild dan dat de producent niet een niet- voltooide film zou kunnen exploiteren en dat de producent geen bijdragen van de makers aan de film, los van de film zou kunnen exploiteren. Deze opvatting vindt steun in de tekst van 45d Aw., in artikel 45g Aw. (maker behoudt het recht op zijn van de film scheidbare bijdrage) en in 45b Aw. (een bijdrage die niet af is, mag wel gebruikt worden in de film, om de film af te maken). Op grond van dit laatste artikel mag een producent een bijdrage die een maker zelfs niet wil voltooien, gebruiken in de film en exploiteren (!) als onderdeel van de film.

De rechtbank hangt haar standpunt op aan twee passages uit de parlementaire geschiedenis (een opmerking gemaakt door de wetgever in de Tweede Kamer en een opmerking gemaakt door de wetgever in de Eerste Kamer). Volgens mij bieden die twee passages, zeker gezien in het licht van al hetgeen in beide Kamers destijds bij de invoering van art. 45d Aw.⁴ is gezegd en in

⁴ als ook in het licht van hetgeen nu bij de voorgestelde wijziging van art. 45d Aw. in de Tweede kamer is gezegd: "Artikel 45d, eerste lid, eerste volzin, is ongewijzigd. Dit betekent dat makers geacht worden

het licht van de ratio van artikel 45d Aw., onvoldoende steun voor de beslissing van de rechtbank. Voor mijn uitleg vind ik ook steun in wat destijds is gezegd in de Eerste en Tweede Kamer.

We moeten ook bedenken dat de wetgever zichzelf nog wel eens wil tegenspreken in de beide Kamers (denk aan de discussie over de mogelijke afkoop van de billijke vergoeding ex artikel 45d Aw.).

De door de rechtbank aangehaalde uitspraak van de verantwoordelijke minister⁵ steunt ook mijn opvatting. Immers de Minister antwoordt op de vraag of de producent op ieder moment *delen van het filmwerk* openbaar kan maken en dat – zo zegt de Minister – kan de producent nou juist niet. Weliswaar zegt de Minister dat de producent het recht van openbaarmaking pas heeft vanaf het tijdstip van voltooiing, maar volgens mij is duidelijk bedoeld dat de producent slechts het recht heeft om het gehele filmwerk als zodanig openbaar te maken.

In de Memorie van Toelichting wordt ter toelichting op artikel 45b Aw. heel duidelijk opgemerkt⁶:

Aan de producent worden in artikel 45d bepaalde rechten toegekend met betrekking tot het voltooide filmwerk - artikel 45c bepaalt wanneer een filmwerk voltooid is - maar daarmee blijft de vraag nog open wat er moet gebeuren wanneer er een situatie ontstaat die de - wellicht bijna bereikte - voltooiing blokkeert.

Voorts, in de Memorie van Antwoord⁷:

Doel van de regeling in de Berner Conventie en dus in onze Auteurswet is de producent de exploitatierechten te verlenen van het filmwerk, als afgerond, voltooid geheel. Daarom moet de wet naar onze mening bepalen wanneer er sprake van is van een voltooide werk, terwijl de exploitatierechten van de producent vanaf dat ogenblik van voltooiing gelden.

de genoemde rechten te hebben overgedragen aan de producent, tenzij zij schriftelijk andersluidende afspraken hebben gemaakt. Artikel 45d waarborgt hiermee dat – behoudens andersluidende afspraken – de exploitatierechten worden geconcentreerd bij de producent, opdat hij kan contracteren met derden over de exploitatie van het filmwerk zonder daarbij afhankelijk te zijn van toestemming van makers of collectieve beheersorganisaties."

Tweede Kamer, 2013-2014, 33308, nr. 10, pagina 3

⁵ r.o. 4.7.7, Tweede Kamer, 1982-1983, 16740, nummer 7, pagina 18)

⁶ Tweede Kamer, 1980-1981, 16740, nrs. 3-4, p. 12

⁷ Tweede Kamer, 1982-1983, 16740, nummer 7, pagina 19

Eén pagina verder in de Memorie van Antwoord maakt de Regering duidelijk dat de producent exploitatierechten heeft op het voltooide filmwerk en dat daarom vanaf dat moment die exploitatierechten gelden.⁸ Als nu zou worden aanvaard dat een maker exploitatierechten aan een derde, de LIRA, zou kunnen overdragen, dan wordt dit in de wet vastgelegde systeem, onderuit gehaald.

Nogmaals, de wetgever spreekt voortdurend over de exploitatierechten die de producent heeft met betrekking tot het voltooide filmwerk, hij spreekt niet over het moment van overdracht.

Uit de Nota naar aanleiding van het Eindverslag:

*'De essentie van de nieuwe regeling is dat de producent die geen contract met de makers gesloten heeft aan de wettelijke regeling de exploitatierechten als vermeld in artikel 45d ontleent vanaf het ogenblik dat het filmwerk vertoningsgereed is. Voor andere rechten of voor rechten die hij vanaf een ander ogenblik wil laten gelden [onderstreping auteur] zal hij contractuele regelingen moeten treffen.'*⁹

en:

*'Zoals deze leden terecht opmerkten, biedt artikel 14bis, derde lid, van de Berner Conventie de mogelijkheid de scenarioschrijver, maar ook de tekstschrijver en de regisseur uit te zonderen. Van deze mogelijkheid is door ons echter bewust geen gebruik gemaakt, omdat dan de derde die het filmwerk bij voorbeeld wil vertonen behalve met de producent ook met ieder van deze uitgezonderde makers zou moeten contracteren, terwijl één uitgezonderde maker de gehele vertoning zou kunnen blokkeren door zijn toestemming te weigeren. Dit kwam ons onpraktisch voor en in strijd met het doel van de regeling die de internationale circulatie en exploitatie van filmwerken beoogt te vergemakkelijken.'*¹⁰

De passage uit de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer lijkt de rechtbank te steunen. Maar een zuivere lezing zal laten zien dat de rechtbank die passage verkeerd geïnterpreteerd heeft.

⁸ er staat nadrukkelijk "gelden", niet dat ze pas op dat moment zijn of worden overgedragen!

⁹ Tweede Kamer, 1983-1984, 16740, nummer 12, pagina 10

¹⁰ Tweede Kamer, 1983-1984, 16740, nummer 12, pagina 10-11

De rechtbank citeert¹¹:

'Deze leden vroegen verder of ook in gevallen waarin daarvoor niet tevoren een regeling getroffen is, een producent vóór het tijdstip als bedoeld in artikel 45c zijn positie kan overdragen aan een derde, indien de makers niet met een zodanige overdracht kunnen instemmen. Het antwoord op deze vraag luidt ontkennend. In de periode vóór het tijdstip van de voltooiing van het filmwerk heeft de producent niets anders over te dragen dan zijn contracten met de door hem geëngageerde makers. Voorzover deze al hun bijdrage tot stand gebracht hadden, hebben zij het auteursrecht daarop. Pas op het tijdstip van de voltooiing van het filmwerk ontstaan de in artikel 45d o[p]gesomde exploitatierechten voor de producent. Contractsoverdracht nu door een partij aan een derde is alleen mogelijk met medewerking van de wederpartij. Zonder instemming van de makers zal de producent die dus niet kunnen bereiken.'

Ten eerste beantwoorde de Regering hier de vraag of de producent voorafgaande aan de voltooiing van het filmwerk zijn rechten uit artikel 45d Aw. aan een derde zou kunnen overdragen. Die vraag werd ontkennend beantwoord. Over de mogelijkheid voor een maker om zijn rechten met betrekking tot het *filmwerk* over te dragen werd niet gerept. Die mogelijkheid kan ook niet in dit antwoord worden gelezen. Inderdaad zegt de Regering *'Voorzover deze al hun bijdrage tot stand gebracht hadden, hebben zij het auteursrecht daarop.'*, maar dat heeft betrekking op de bijdrage die de maker levert aan het filmwerk, niet op zijn rechten met betrekking tot dat filmwerk. Geen producent zal willen ontkennen dat in het systeem van artikel 45d Aw. een scenarioschrijver de auteursrechten heeft op zijn scenario en *die* rechten kan hij ook aan de LIRA, of een andere derde, overdragen. Zijn rechten als (mede)maker van en op het filmwerk kán hij niet overdragen.

Dat kan hij niet, omdat die rechten reeds worden vermoed te zijn overgedragen aan de producent. Maar ook als de redenering van de rechtbank, waarmee ik nog veel meer problemen heb die hierna nog aan de orde komen, zou worden gevolgd dan kan het nog steeds niet. Immers, volgens de rechtbank ontstaat het

auteursrecht *op het moment dat het werk van de auteur is voltooid* (r.o. 4.7.10). Het auteursrecht op het filmwerk ontstaat dus pas op het moment dat het filmwerk voltooid is en op dat moment geldt het vermoeden van overdracht aan de producent. Kort gezegd, de redenering van de rechtbank volgende: de auteur kan wel zijn auteursrecht op het scenario aan de LIRA overdragen, maar niet zijn rechten op het filmwerk.

Onjuist is ook de stelling van de rechtbank dat *de bedoeling van de wetgever is geweest, dat de maker het auteursrecht op zijn bijdrage aan het filmwerk behoudt, tot het moment waarop het filmwerk vertoningsgereed is geoordeeld* (r.o. 4.7.7 in fine). Nee, het is de bedoeling van de wetgever dat de maker het auteursrecht op zijn bijdrage *te allen tijde* behoudt (zie artikel 45g Aw.), maar dat de maker de exploitatierechten op het –voltooide– filmwerk vermoed wordt te hebben overgedragen aan de producent.

Van belang is ook artikel 45g Aw., dat luidt: *Iedere maker behoudt, tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, het auteursrecht op zijn bijdrage, indien deze een van het filmwerk scheidbaar werk vormt. Na het in artikel 45c bedoelde tijdstip mag iedere maker, tenzij schriftelijk anders overeengekomen is, zijn bijdrage afzonderlijk openbaar maken en veelevoudigen, mits hij daardoor geen schade toebrengt aan de exploitatie van het filmwerk.*

De rechtbank heeft volgens mij het onderscheid tussen de rechten op het scenario – bijdrage aan het filmwerk – en de rechten op het filmwerk zelf door elkaar gehaald. Ik heb – het zal niet verbazen – nog meer moeite met de uitspraak van de rechtbank.

uitleg in strijd met de Berner Conventie

Volgens de rechtbank vormt artikel 45d Aw. de implementatie van artikel 14bis Berner Conventie en is daarmee kennelijk gegeven dat de uitleg van de rechtbank niet in strijd zou zijn met de Berner Conventie. Dat is natuurlijk een kromme redenering: uit het een hoeft het ander niet te volgen. De uitleg van art. 45d Aw. door de rechtbank rijmt absoluut niet met de Berner Conventie.

¹¹ r.o. 4.7.7, Eerste kamer, 1964 – 1985, 16739 en 16740, nummer 122a, p. 2

Volgens de regering¹² betekent de gekozen variant zoals die door de Berner Conventie wordt geformuleerd:

"De «présomption de légimitation» vindt toepassing in die stelsels die niet het systeem van het «film copyright» of dat van de «cessio legis» hebben en houdt in dat de auteurs van de individuele bijdragen, behoudens afwijkend beding, zich niet kunnen verzetten tegen met name opgesomde exploitatievormen. Dat zijn het vervaardigen van kopieën van het cinematografische werk, het in het verkeer brengen daarvan, de vertoning, de overbrenging per draad aan het publiek, de uitzending door (radio of) televisie, het aanbrengen van ondertitels en het nasynchroniseren. De Conventie noemt in deze opsomming ook nog, na de uitzending voor radio of televisie, de «communication au public», in de Engelse tekst «or any other communication to the public»."

Artikel 14bis BC luidt:

'However, in the countries of the Union which, by legislation, include among the owners of copyright in a cinematographic work authors who have brought contributions to the making of the work, such authors, if they have undertaken to bring such contributions, may not, in the absence of any contrary or special stipulation, object to the reproduction, distribution, public performance, communication to the public by wire, broadcasting or any other communication to the public, or to the subtitling or dubbing of texts, of the work.'

De makers "van individuele bijdragen" aan het filmwerk mogen niet optreden tegen – kort gezegd - de reproductie en openbaarmaking van het filmwerk en in het bijzonder niet tegen (televisie)uitzending van het filmwerk. Met de uitleg van de rechtbank kunnen zij dat nu juist wel. Als artikel 45d Aw. een juiste implementatie is van artikel 14bis Berner Conventie, is de uitleg van artikel 45d Aw. door de rechtbank dus onjuist.

ontstaan auteursrecht en moment van overdracht

De rechtbank merkt op dat het auteursrecht pas ontstaat op het moment dat het werk van de auteur is voltooid (r.o. 4.7.10), dit is volgens mij onjuist. Ik citeer Spoor verkade Visser: 'Algemeen is men het er over eens dat een werk niet voltooid hoeft te zijn om beschermd

te zijn.' (SVV §3.15, p.77), ik verwijs ook naar het commentaar in T&C bij artikel 10 lid 1 sub 8: '(...) onvoltooid werken worden eveneens als werk aangemerkt.'¹³

De ratio van de betreffende zinsnede in artikel 45d (dat de producent zijn exploitatierechten slechts kan uitoefenen vanaf het moment dat het filmwerk voltooid is) ligt nu juist ook in de door SVV gesignaleerde wens van een auteur om onvoltooid werken niet in de openbaarheid te willen brengen, want dat zou een onjuist beeld van de kwaliteiten van de maker kunnen geven.

Ook krom is de rechtbank in haar redenering in r.o. 4.7.10: de rechtbank zegt daar: 'De auteur is ten tijde van de overdracht aan de LIRA beschikkingsbevoegd. Immers, het auteursrecht ontstaat op het moment dat het werk van de auteur is voltooid, op welk moment het auteursrecht aan de LIRA wordt overgedragen, terwijl de rechten van de producent pas ontstaan op het moment dat het filmwerk door de producent vertoningsgereed is bevonden'. Artikel 45c stelt toch heel duidelijk: 'het filmwerk geldt als voltooid op het tijdstip waarop het vertoningsgereed is.'

Daargelaten de onjuiste redenering van de rechtbank over het ontstaan van het auteursrecht, probeert de rechtbank hier ten onrechte twee verschillende momenten te creëren: het moment waarop de bijdrage van de auteur gereed is en het moment waarop de film gereed is. De auteur is echter (mede)maker van de film. Het werk waar het hier om draait is het filmwerk: met betrekking tot dat filmwerk is er maar één moment. Dus zelfs als de rechtbank in haar redenering gevolgd zou moeten worden, dan kan de overdracht van rechten op het filmwerk niet aan LIRA plaatsvinden, omdat, op het moment dat die overdracht zou kunnen plaatsvinden (aldus de rechtbank) die overdracht heeft plaatsgevonden aan de producent. Er zijn – nog steeds als de rechtbank al gelijk zou hebben – wel degelijk botsende rechten op levering in de zin van 3:298.¹⁴

Van belang is hierbij om te onderkennen dat de scenarioschrijver aan de LIRA niet alleen rechten overdraagt met betrekking tot het door hem geschreven

¹³ natuurlijk moet een onvoltooid werk wel aan de werktoets voldoen
¹⁴ volgens de rechtbank, gebaseerd op de gehanteerde redenering zou dit niet zo zijn, r.o. 4.7.10

¹² Tweede Kamer, 1980-1981, 16740, nrs. 3-4, p. 9

scenario, maar ook zijn rechten met betrekking tot het filmwerk. De definitie van 'werken' in de "Voorwaarden van het aansluitingscontract" omvat niet alleen de tekstuele werken, maar ook 'daarop gebaseerde werken, al dan niet zijnde verveelvoudigingen in gewijzigde vorm van deze werken, zoals (...) audiovisuele (...) werken,'.

wettelijk voorschrift 45d Aw.

De rechtbank gaat mijns inziens wel heel gemakkelijk voorbij aan de aanhef van artikel 45d: tenzij tussen makers en producent schriftelijk anders wordt overeengekomen. Dat doet de rechtbank op basis van de hierboven geschetste redenering over het moment van beschikkingsbevoegd zijn, maar daarmee haalt de rechtbank het hele artikel volledig onderuit.

Niet alleen is in het verleden in Nederland geoordeeld dat afspraken tussen makers en derden niet af kunnen doen aan het vermoeden van overdracht¹⁵, maar is ook in die zin bij onze burens beslist. België kent een vergelijkbaar vermoeden van overdracht (artikel 18 (voor makers) en artikel 36 (voor uitvoerende kunstenaars) van de Belgische auteurswet, zij het zonder de "tenzij schriftelijk tussen maker en producent anders overeengekomen" clause. Het Hof van Beroep Brussel¹⁶ oordeelde dat het vermoeden van overdracht mede omvatte het recht op kabeldoorgifte en dat een voorafgaande overdracht aan een collectieve beheersorganisatie niet kon afdoen aan het wettelijk vermoeden van overdracht. Het Hof oordeelde: 'Le producteur qui a le droit de se prévaloir de la présomption légale ne saurait se voir opposer une convention à laquelle il est étranger, conclue par l'artiste avec une société de gestion collective des droits, fut-elle antérieure au contrat de production audiovisuelle.'¹⁷

gemeenschappelijk werk

¹⁵ Pres.Rb. Amsterdam, 24 december 1993, AMI 1994, p. 194 m nt. Kabel (Hoffman's Honger); Vزر. Rb. Amsterdam, 4 september 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:5554, [IEF 13006](#) (VEVAM/Ziggo c.s.)

¹⁶ Hof van Beroep Brussel 25 juni 1998, A&M 1999, 212

¹⁷ Ik maak daarvan: De producent die zijn recht ontleend aan het wettelijk vermoeden, kan niet een contract waaraan hij vreemd is, gesloten door de uitvoerend kunstenaar met een collectief beheersorganisatie, worden tegengeworpen, ongeacht of het is gesloten voorafgaand aan het audiovisueel productiecontract.

In de procedure is de navolgende problematiek niet aan bod gekomen, ik vind het echter belangrijk genoeg om er hier enige woorden aan te wijden.

De LIRA baseert haar claim jegens UPC c.s. op haar rechten op het filmwerk, het filmwerk is een gemeenschappelijk werk. De scenarioschrijver van de film is *medemaker* van het filmwerk en als zodanig slechts een deelgerechtigde in het geheel. Als al geoordeeld zou moeten worden dat de scenarioschrijver zijn aandeel in de rechten op het filmwerk aan de LIRA kon overdragen, dan nog komt de LIRA geen claim toe jegens UPC c.s. Het beheer over een gemeenschappelijk goed komt, behoudens overeenkomst, slechts toe aan de deelgenoten tezamen. Het vragen om een vergoeding vanwege de uitzending van het filmwerk lijkt mij nu bij uitstek een beheershandeling. De meeste producenten zullen in hun overeenkomsten hebben opgenomen dat de exploitatie van het filmwerk door hen zal geschieden, dat is mijns inziens dan een beheersregeling bij overeenkomst. Zo een beheersregeling is ook bindend voor de rechtverkrijgenden van de deelgenoot (artikel 3:168 lid 4 BW). Als er geen sprake is van een overeenkomst, kunnen slechts de deelgenoten tezamen het beheer voeren (3:170 lid 2 BW).

Bovendien bepaalt artikel 3:175 BW dat een deelgenoot over zijn aandeel in het gemeenschappelijk goed kan beschikken, *tenzij* uit de rechtsverhouding tussen de deelgenoten anders voortvloeit. De rechtsverhouding tussen de producent en de makers van de film en het bepaalde in artikel 45d Aw. maken nu juist- volgens mij althans – dat een maker niet vrijelijk over zijn aandeel in het filmwerk kan beschikken.

Indien de LIRA haar rechten slechts zou baseren op haar rechten het scenario zelf, kan zij dan uitzending van het filmwerk verhinderen of daarvoor een vergoeding vragen? Volgens mij kan dat niet. De verveelvoudiging van dat scenario heeft plaatsgevonden met toestemming van de maker en het verveelvoudigingsrecht bezit de LIRA niet. Bovendien verzetten zowel de artikelen 45d Aw. en 45g Aw. zich daartegen, als ook artikel 14bis Berner Conventie. Rest weer de vraag: kan de maker zijn (aandeel in de) rechten op die verveelvoudiging bij voorbaat overdragen aan de LIRA? Onverminderd hetgeen ik hiervoor heb betoogd, volgens de rechtbank kan dat niet: want die rechten

ontstaan pas als de verveelvoudiging voltooid is en dan is de maker niet meer beschikkingsbevoegd.

bepaalbaarheidsvereiste

Door UPC is nog aangevoerd dat de overdracht aan de LIRA niet zou voldoen aan het bepaalbaarheidsvereiste van artikel 3:84 lid 2 BW. Het is opvallend dat rechtbank bij de weerlegging van dit verweer verwijst naar HR 20 september 2002¹⁸ en niet toetst aan HR 28 maart 2014!¹⁹ De zaak uit 2002 ging over de bepaalbaarheidseis van toekomstige vorderingen die verpand werden en niet over de overdracht van toekomstige auteursrechten. Daarvoor kan beter worden aangesloten bij het arrest uit 2014 dat ging immers over de overdracht van toekomstige naburige rechten.

De rechtbank stelt overigens ten onrechte dat het alleen om tekstuele werken zou gaan (r.o. 4.8.1 in fine). De overdracht aan de LIRA betreft nu juist niet alleen de tekstuele werken, maar juist ook "daarop gebaseerde werken" (zie hetgeen ik hiervoor opmerkte). Nadrukkelijk vermelden de "Voorwaarden van het aansluitingscontract" dat onder "werken" onder meer worden begrepen "tv-spelen, tv-series, tv-films, speelfilms en animatiefilms". Deze hele problematiek draait juist om filmwerken.

De schrijver kan hooguit zijn aandeel in de rechten op die werken overdragen, als dat aandeel al vrijelijk overdraagbaar is (zie hiervoor) en als hij al medegerechtigde is. Dat is hij op grond van de wet voor wat betreft filmwerken, maar dat hoeft hij in andere gevallen niet te zijn. Volgens het aansluitingscontract van de LIRA vallen bijvoorbeeld ook opera's onder 'werken'. Maar als de leer van de Hoge Raad inzake gemeenschappelijk auteursrecht zoals weergegeven in het nog altijd geldende arrest *La belle et la bête*²⁰ wordt gevolgd, is de librettoschrijver geen (mede)maker van de opera.

De Hoge Raad overweegt in dit arrest: "dat toch voor de vraag of er is een gemeenschappelijk auteursrecht als

bedoeld in artikel 26 der Auteurswet, toekomende aan de gezamenlijke makers van eenzelfde werk, waarbij ieders auteursrecht slechts aandeel geeft in het auteursrecht op het geheel, niet doorslaggevend is of uit de samenwerking van twee of meer kunstenaars een zelfstandig kunstwerk is geboren, waarin hun bijdragen tot één aesthetische eenheid zijn geworden, maar beslissend is of dit werk is ontstaan door zodanige samenwerking der kunstenaars, dat ieders afzonderlijke bijdrage daarvan niet meer is te scheiden, zodat het buiten het verband van het geheel geen afzonderlijk voorwerp van artistieke beoordeling kan zijn."

Tot zover mijn kanttekeningen bij de inhoud van het vonnis. Over de (mogelijke) consequenties wilde ik eerst ook nog schrijven, maar dat bewaar ik voor een apart artikel.

Tot slot. Ik heb begrepen dat de LIRA een voorstel tot sprongcassatie heeft afgewezen. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat dat is, omdat men bang is dat anders advocaat-generaal Verkade de conclusie zal schrijven. Zijn standpunt is immers bekend. Wellicht weet de LIRA de zaak in hoger beroep zolang te rekken dat er een andere advocaat-generaal met de zaak zal worden belast. Ik hoop van harte dat het hof deze misslag van de rechtbank reeds recht zal zetten en dat de Hoge Raad alsdan het Hof gelijk zal geven, ongeacht wie de advocaat-generaal zal zijn.

Roland Wigman

¹⁸ HR 20 september 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE3381, (ING/Muller qq), zie r.o. 4.8.1

¹⁹ HR 28 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:735, [IEF 13696](#) (Norma/NL Kabel)

²⁰ HR 25 maart 1949, NJ 1950, 643 m.nt. JDV (La belle et la bête)